

باسمه تعالی

بازشناسی مفهوم نخبگی در قرآن کریم و تبیین موضوعات مرتبط با آن

چکیده

حرکت به سمت جامعه‌ای مطلوب‌تر را می‌توان آرمان تمامی جوامع بشری دانست. آرمانی که چندینست در کشورهای غربی به صورت حرکت به سوی توسعه‌ی بیشتر متجلی شده و در کشوری اسلامی همانند جمهوری اسلامی ایران در حرکت به سوی جامعه‌ی مهدوی. با مفروض گرفتن شناخت ماهیت حرکت و مسیر آن، مهم‌ترین سوال در این حوزه عبارت خواهد بود از اینکه «چگونه می‌توان در این راه قدم برداشت؟» پاسخ به این سوال هرچه باشد نمی‌توان انکار نمود که لزوم وجود اشخاصی برای عملیاتی‌سازی و تحقق این حرکت امری است بدیهی؛ اینان همان کسانی هستند که امروزه آنان را نخبگان می‌خوانیم. حال سوال اینجاست که نخبگان سکان دار حرکت به سمت توسعه بیشتر می‌توانند نخبگان راهبر جامعه در حرکت به سوی جامعه‌ی مهدوی باشند؟ اگر پاسخ به این سوال حداقل در برخی جوانب منفی باشد، در این صورت باید تلاش کرد تا در پرتو منابع اصیل اسلامی ویژگی‌های نخبگان جامعه‌ی اسلامی را شناسایی نمود. در این مقاله تلاش خواهد شد تا با رویکرد تفسیر قرآن به قرآن و با استفاده از روش تحقیق موضوعی در قرآن کریم، مفهوم نخبه در قرآن تبیین شده و از این طریق نخبگان قرآن شناسایی شده و شیوه‌ی پرورش آنان، مسئولیت‌های آنان، وظایف دیگران در قبال آنان و ... تبیین گردد. نتایج تحقیق حاضر بیان‌گر این مطلب است که نخبگان در قرآن اغلب پیامبران و بندگان صالح خدا هستند و مسئولیت آنان نیز عبارت است از تلاش فردی و اجتماعی برای هدایت و ارشاد مردم و برپایی دین حق، وظیفه‌ی مردم در قبال آنان نیز عبارت است از پیروی و تبعیت از آموزه‌های آنان.

کلمات کلیدی

نخبگی و نخبگان در قرآن، نخبه‌پروری، وظایف نخبگان، مسئولیت‌های نخبگان، تحقیق موضوعی در قرآن.